

L'estiueig a Gavà, tot just comença ara

L'exposició itinerant «Estiueig de proximitat, 1850-1950», dedicada a l'origen i el llegat del primer turisme, arriba al Museu de Gavà a partir d'aquest dijous 5 d'octubre i fins al 14 de gener de 2024.

L'objectiu de l'exposició "Estiueig de proximitat, 1850-1950" és oferir una nova perspectiva sobre el paisatge actual dels voltants de Barcelona, fomentant la reconsideració d'aquesta àrea. Tot i els canvis resultants de la creixent urbanització, es pot rastrejar l'empremta d'una antiga pràctica social centrada en la salut: l'estiueig aristocràtic, burgès i menestral, tant a la costa com a la muntanya, en un radi de 50 km al voltant de Barcelona.

Els testimonis d'aquestes pràctiques passades es troben en elements com les torres, els jardins, les fonts, els balnearis, els casinos i els antics hotels. En algunes poblacions, el tradicional estiueig (sobretot a la costa) ha evolucionat cap a un turisme massiu; en altres casos, els descendents dels antics estiuejants han transformat les velles torres en les seves residències permanents, sovint cercant destinacions més llunyanes per passar l'estiu.

A més, en altres ocasions, les torres han estat destinades a usos diferents o han estat reemplaçades per edificis d'apartaments. En algunes situacions, els antics jardins privats, abans fragments de natura domesticada, s'han transformat en verds oasis d'ús públic enmig del soroll urbà.

Davant d'aquesta sèrie de canvis, és pertinent plantejar-se: no seria adequat, després d'explorar els diversos nivells evolutius de l'estiueig, reflexionar sobre el present i el futur d'aquest valuós i únic llegat patrimonial?

Sota la curadoria de Joaquim Maria Puigvert, Doctor en Història Contemporània per la Universitat de Barcelona i professor Titular d'Història contemporània de la Universitat de Girona, l'exposició es divideix en vuit seccions que permeten comprendre les conseqüències socials d'aquest fenomen, així com les qüestions i els avenços socials relacionats amb l'estiueig. A través de la descripció dels estiuejants, els seus desplaçaments, els llocs on residien, les seves aspiracions i interaccions socials, es pretén arribar a una reflexió sobre el futur i el present d'aquest llegat patrimonial, que encara es manifesta a través de ciutats jardí, torres, jardins, fonts, balnearis, casinos i antics hotels.

Durant la itinerància al Museu de Gavà, l'exposició també recorda els testimonis de l'origen del turisme a aquest municipi. El Castell d'Eramprunyà i els seus voltants van esdevenir d'interès per a l'excursionisme científic a la fi del segle XIX, que va marcar els inicis del turisme impulsat per l'arribada del tren i la millora de la carretera a Begues. Aquesta

activitat excursionista va canviar el mode de vida de moltes famílies i va popularitzar la zona entre les classes benestants. La colònia Amat lligada a la Font del Ferro, la Torre Lluc, o l'American Lake, en són alguns exemples. No serà fins cent anys després, que l'arribada dels càmpings va impulsar el turisme de platja a la zona.

Per a aportar una experiència completa, la visita a l'exposició es complementa amb vuit vídeos del programa d'accessibilitat "La Mirada Tàctil", pensats especialment per a persones amb dificultats auditives i sensibles. Aquests vídeos presenten els continguts de l'exposició en llenguatge de signes per a la comunitat sorda signant i subtitulat per a la comunitat sorda oralista.

La mostra "Estiueig de proximitat, 1850-1950" es va inaugurar l'estiu passat al Museu d'Arenys de Mar, en col·laboració amb el Museu de la Nàutica del Masnou i l'Oficina de Patrimoni Cultural (OPC).

Cal destacar que l'exposició va ser premiada el 2022 per l'Associació de Museòlegs de Catalunya (AMC) a la novena edició dels "Premis AMC de museologia", en la categoria d'exposicions temporals. Aquests guardons reconeixen les trajectòries professionals dels museòlegs a Catalunya i els aspectes més destacats del treball dels museus del país.

Activitats

Dijous 5 d'octubre, a les 19 h. Al Museu de Gavà Xerrada inaugural "Estiueig de proximitat 1850 – 1950"

Conferència sobre l'estiueig a càrrec de Joaquim Maria Puigvert, comissari de l'exposició, Doctor en Història Contemporània per la Universitat de Barcelona i professor Titular d'Història contemporània de la Universitat de Girona.

Dijous 5 d'octubre a les 19 h. Al Museu de Gavà Inauguració de l'exposició "Estiueig de proximitat, 1850-1950"

Avui encara es pot rastrejar la petjada d'una vella pràctica social relacionada amb la salut: l'estiueig aristocràtic, burgès i menestral, de mar i de muntanya, cap als pobles del voltant de la capital de Catalunya.

A Gavà, les torres, els jardins, els parcs d'oci, els casinos, o fins i tot un frustrat pla de ciutat de vacances, ho testimonien.

Divendres 13 d'octubre, a les 19 h Xerrada "la ciutat de repòs i vacances" del GATCPAC

El complex de vacances per a les classes treballadores a les platges de Viladecans, Gavà i Castelldefels va ser dissenyat entre el 1931 i 1933 per encàrrec del govern de la II República. No obstant això, va quedar paralitzat per manca de finançament i va ser sepultat durant l'esclat de la Guerra Civil. T'interessa saber més sobre aquesta moderna proposta? A càrrec de l'arquitecta i divulgadora Rita Pérez (Globus vermell).

Diumenge 22 d'octubre a les 11 h. Al Museu de Gavà Taller familiar "Com sona l'estiu"

Saps com podem imitar sons de la natura? I sons quotidians? Saps quines famílies d'instruments podem utilitzar i com es construeixen? Activitat vinculada al paisatge sonor de l'exposició en la qual es crea una composició amb l'ajuda d'instruments i d'una gravadora de son anomenada "loop station". A càrrec de Pol Aumedes, músic i artista plàstic.

Diumenge 5 de novembre, a les 11 h. Al Museu de Gavà Visita familiar a l'exposició "Estiueig de proximitat 1850 – 1950"

A càrrec de Fòrum Maresme. Serveis culturals.

Activitat divulgativa de l'exposició "Estiueig de proximitat 1850 – 1950".

**Dilluns 20 de novembre, a les 19 h. A la Biblioteca Marian Colomé
Club de novel·la històrica**

El Club de lectura de novel·la històrica, acompanya "Estiueig de proximitat 1850 – 1950" amb la lectura a comentar.

El veraneo en Gavà, apenas comienza ahora

La exposición itinerante «Estiueig de proximitat, 1850-1950», dedicada al origen y legado del primer turismo, llega al Museo de Gavà a partir de este jueves 5 de octubre y hasta el 14 de enero de 2024.

La exposición "Estiueig de proximitat, 1850-1950" ("Veraneo de proximidad, 1850-1950") ofrece una nueva perspectiva sobre el paisaje actual de los alrededores de Barcelona, fomentando la reconsideración de esta área. Pese a los cambios resultantes de la creciente urbanización, se puede rastrear la impronta de una antigua práctica social centrada en la salud: el veraneo aristocrático, burgués y menestral, tanto en la costa como en la montaña, en un radio de 50 km en torno a Barcelona.

Los testimonios de estas prácticas pasadas se encuentran en elementos como torres, jardines, fuentes, balnearios, casinos y antiguos hoteles. En algunas poblaciones, el tradicional veraneo (sobre todo en la costa) ha evolucionado hacia un turismo masivo; en otros casos, los descendientes de los antiguos veraneantes han transformado las viejas torres en sus residencias permanentes, a menudo buscando destinos más lejanos para pasar el verano.

Además, en otras ocasiones, las torres han sido destinadas a usos distintos o han sido reemplazadas por edificios de apartamentos. En algunas situaciones, los antiguos jardines privados, antes fragmentos de naturaleza domesticada, se han transformado en verdes oasis de uso público en medio del ruido urbano.

Ante esta serie de cambios, es pertinente plantearse: ¿no sería adecuado, después de explorar los distintos niveles evolutivos del veraneo, reflexionar sobre el presente y el futuro de este valioso y único legado patrimonial?

Bajo la curaduría de Joaquim Maria Puigvert, Doctor en Historia Contemporánea por la Universidad de Barcelona y profesor Titular de Historia contemporánea de la Universidad de Girona, la exposición se divide en ocho secciones que permiten comprender las consecuencias sociales de este fenómeno, así como las cuestiones y los avances sociales relacionados con el veraneo. A través de la descripción de los veraneantes, sus desplazamientos, los lugares en los que residían, sus aspiraciones e interacciones sociales, se pretende llegar a una reflexión sobre el futuro y el presente de este legado patrimonial, que todavía se manifiesta a través de ciudades jardín, torres, jardines, fuentes, balnearios, casinos y antiguos hoteles.

Durante la itinerancia en el Museu de Gavà, la exposición también recuerda a los testigos del origen del turismo en este municipio. El Castillo de Eramprunyà y sus alrededores se convirtieron en interés para el excursionismo científico a finales del siglo XIX, que marcó los inicios del turismo impulsado por la llegada del tren y la mejora de la carretera a Begues. Esta actividad excursionista cambió el modo de vida de muchas familias y popularizó la zona entre las clases acomodadas. La colonia Amat ligada a la Fuente del

Hierro, la Torre Lluc, o el American Lake, son algunos ejemplos. No será hasta cien años después, cuando la llegada de los campings impulsó el turismo de playa en la zona.

Para aportar una experiencia completa, la visita a la exposición se complementa con ocho vídeos del programa de accesibilidad "La Mirada Táctil", pensados especialmente para personas con dificultades auditivas y sensitivas. Estos vídeos presentan los contenidos de la exposición en lenguaje de signos para la comunidad sorda firmante y subtítulo para la comunidad sorda oralista.

La muestra "Estiueig de proximitat, 1850-1950" se inauguró el pasado verano en el Museo de Arenys de Mar, en colaboración con el Museo de la Náutica de El Masnou y la Oficina de Patrimonio Cultural (OPC) de la Diputación de Barcelona.

Cabe destacar que la exposición fue premiada en 2022 por la Asociación de Museólogos de Cataluña (AMC) en la novena edición de los "Premios AMC de museología", en la categoría de exposiciones temporales. Estos galardones reconocen las trayectorias profesionales de los museólogos en Cataluña y los aspectos más destacados del trabajo de los museos del país.

Actividades

Jueves 5 de octubre, a las 19 h. En el Museo de Gavà

Charla inaugural "Estiueig de proximitat 1850 – 1950"

Conferencia sobre el veraneo a cargo de Joaquim Maria Puigvert, comisario de la exposición, Doctor en Historia Contemporánea por la Universidad de Barcelona y profesor Titular de Historia contemporánea de la Universidad de Girona.

Jueves 5 de octubre a las 19 h. En el Museo de Gavà

Inauguración de la exposición "Estiueig de proximitat, 1850-1950"

Hoy todavía se puede rastrear la huella de una vieja práctica social relacionada con la salud: el veraneo aristocrático, burgués y menestral, de mar y de montaña, hacia los pueblos de alrededor de la capital de Cataluña.

En Gavà, las torres, los jardines, los parques de ocio, los casinos, o incluso un frustrado plan de ciudad de vacaciones, lo atestiguan.

Viernes 13 de octubre, a las 19 h

Charla "La ciudad del reposo y vacaciones" del GATCPAC

El complejo vacacional para las clases trabajadoras en las playas de Viladecans, Gavà y Castelldefels fue diseñado entre 1931 y 1933 por encargo del gobierno de la II República. Sin embargo, quedó paralizado por carencia de financiación y fue sepultado durante el estallido de la Guerra Civil. ¿Te interesa saber más sobre esta moderna propuesta? A cargo de la arquitecta y divulgadora Rita Pérez (Globus vermell).

Domingo 22 de octubre a las 11 h. En el Museo de Gavà

Taller familiar "Cómo suena el verano"

¿Sabes cómo podemos imitar sonidos de la naturaleza? ¿Y sonidos cotidianos? ¿Sabes qué familias de instrumentos podemos utilizar y cómo se construyen? Actividad vinculada al paisaje sonoro de la exposición en la que se crea una composición con la ayuda de instrumentos y de una grabadora de sueño llamada "loop station". A cargo de Pol Aumedes, músico y artista plástico.

Domingo 5 de noviembre, a las 11 h. En el Museo de Gavà

Visita familiar a la exposición "Estiueig de proximitat 1850 - 1950".

A cargo de Fòrum Maresme. Servicios culturales.

Actividad divulgativa de la exposición "Estiueig de proximitat 1850 – 1950".

**Lunes 20 de noviembre, a las 19 h. En la Biblioteca Marian Colomé
Club de novela histórica**

El Club de lectura de novela histórica, acompaña "Estiueig de proximitat 1850 – 1950" con la lectura a comentar.

Informació:

Museu de Gavà
Plaça Dolors Clua, 13-14. Gavà 08850
Tel. 93 263 96 50
museu@gava.cat